

POSTUPCI ZBOG KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH 1991./1992. GODINE U VOĆINU, HUMU, KRASKOVIĆU I OKOLICI

Zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u Voćinu, Humu i okolici, Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru podiglo je nekoliko optužnica te su provedeni kazneni postupci u kojima je više okrivljenika proglašeno krivima i osuđeno zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OKZRH), a jedan okrivljenik zbog kaznenog djela surovog postupka s ranjenicima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima iz članka 128. istog Zakona te teškog kaznenog djela protiv zdravlja ljudi iz članka 174. u vezi s člankom 166. Krivičnog zakona Republike Hrvatske. Također, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je 7. prosinca 2016. optužnicu protiv 29 okrivljenika zbog kaznenih djela ratnih zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, kaznenih djela ratnih zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH i kaznenih djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. OKZRH počinjenih u Voćinu, Humu i okolici.

- Presuda Županijskog suda u Bjelovaru protiv S. B. od 20. rujna 1995., potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 10. travnja 1996.

Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru podiglo je 1. lipnja 1992. protiv ovog okrivljenika optužnicu zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH te je Županijski sud u Bjelovaru 20. rujna 1995. donio presudu kojom ga je proglasio krivim, koju presudu je potvrdio Vrhovni sud Republike Hrvatske, presudom od 10. travnja 1996., izrekavši mu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

Okrivljenik je proglašen krivim što je od početka srpnja 1991. godine do 15. prosinca 1991. u selima na sjevernim obroncima Papuka, nakon što je osnovana oružana formacija 12. slavonske udarne brigade, pridružena sastavu Banjalučkog korpusa JNA, u cilju nasilnog rušenja državnog ustrojstva Republike Hrvatske i stvaranja etnički čistog prostora na zamišljenoj liniji Virovitica-Karlovac-Ogulin-Karlobag, kao jedan od pripadnika voda pri komandi na čijem je čelu bio Z. M., postupao suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Tako je osuđen što je 14. kolovoza 1991. u Voćinu, u hotelu Voćin, maskiran i bez ikakvog razloga, uhitio poslovođu hotela i odveo ga prema lageru Sekulinci, nakon čega mu se gubi svaki trag. Nadalje, osuđen je što je 19. kolovoza 1991. u Policijskoj postaji u Voćinu, nakon što su tamo na razgovor pozvana dvojica civila, zajedno s ostalim pripadnicima "Specijalnog voda" uveli ih u posebnu prostoriju gdje ih je tukao palicama, rukama i nogama, tražeći da kažu gdje imaju sakriveno oružje, kojeg oni nisu niti imali, kojom prilikom su zadobili mnogobrojne podljeve po cijelom tijelu. Također, osuđen je, što je istog dana, nakon uhićenja civila koji je u Voćin kamionom dostavljao kruh, bez ikakvog razloga, tijekom čitavog dana ga, zajedno s drugima, tukao palicama, rukama i nogama, od čega je ovaj zadobio brojne podljeve po cijelom tijelu. Nadalje, osuđen je i što je 22. kolovoza 1991. u Macutama, nakon što su uhićena trojica civila, s drugim pripadnicima postrojbe, zavezali im ruke lisicama, stavili poveze na oči i u dvorištu jedne kuće udarali, a zatim ih odveli u jednu baraku te jednog od njih zamijenili za brata pripadnika svoje postrojbe, a ostalu

dvojicu civila držali zatvorene bez hrane i vode, gurali im u usta cijevi od pištolja i pušaka, prijetili im da će ih ubiti, škljocajući oružjem "na prazno", na prsima im izrezali znak križa pa ih koncem rujna mjeseca pustili potpuno psihički slomljene i s teškim tjelesnim ozljedama. Ujedno je osuđen što je 26. kolovoza 1991. u Humu, bez ikakvog razloga, uhvatio dvojicu civila, odvezao ih u lager Sekulinci, gdje su držani vezani u metalnom kontejneru preko mjesec dana i gdje su ih tukli, mučili glađu i žeđu, prijetili im da će ih usmrtiti, da bi 29. rujna 1991., jedan civil bio pušten, potpuno psihički i fizički slomljen, a drugi je usmrćen i njegovo je tijelo pronađeno 25. ožujka 1992. u potoku pored lagera Sekulinci. Također je osuđen što je 4. rujna 1991. u selima Balinci, Četekovac i Čojlug, sudjelovao u akciji kojom je zapovijedao B. L., kojom prilikom su granatirana sela sa stanovnicima, oštećen i uništen veći broj kuća, te druga pokretna i nepokretna imovina, a uslijed takvih napada stanovništvo je pobjeglo, i kojom prilikom je usmrćeno 18 civila, pretežno starije životne dobi. Nadalje, osuđen je što je 8. prosinca 1991. u Humu, zajedno s drugim pripadnicama "Specijalnog voda", pod izlikom traženja oružja i radio stanica, iz jedne kuće istjerali sve koje su unutra našli te odvojili žene i djecu i starije osobe, njih odveli u Policijsku stanicu u Voćinu gdje su ih dva dana ispitivali i prijetili im da će ih poklati, a jednog civila u dvorištu te kuće udarali, uslijed čega je zadobio teške tjelesne ozljede.

- Presuda Županijskog suda u Bjelovaru od protiv V. S. od 19. veljače 2001., potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 3. travnja 2003.

Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru podiglo je 15. rujna 1997. optužnicu protiv ovog okrivljenika zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, te je Županijski sud u Bjelovaru 19. veljače 2001. donio presudu kojom ga je proglasio krivim i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Ova je presuda potvrđena Presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 3. travnja 2003.

Osuđen je što je od srpnja do 15. prosinca 1991., u selima na sjevernim obroncima Papuka, posebno Humu, Bokanima, Čeralijama i Voćinu, kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi odreda Papuk i odreda Zvečevo, zajedno s drugim pripadnicima tih postrojbi, u cilju nasilnog rušenja ustrojstva Republike Hrvatske i postupajući u skladu s naređenjima koja je dobivao od nadređenih mu zapovjednika, suprotno odredbama ratnog i humanitarnog prava, provodio svakodnevna privođenja, zatvaranja i batinanja civila, držeći civile kao taoce, nanoseći im tjelesne ozljede te ih ranjavali i ubijali bez ikakvog vojnog opravdanja, pa je tako, zajedno s drugim pripadnicima postrojbi, noću 12./13. prosinca 1991. u Humu, nakon što su u kuću jednog civila ubacili bombu sa suzavcem, zatim mu naredili da zajedno sa obitelji izađe iz kuće te ga ispred kuće usmrtili hicima iz vatrenog oružja. Također je osuđen što je iste noći, u Humu, zajedno s drugima pripadnicima postrojbe, ušao u kuću jednog civila i izvukao ga iz kuće, nakon čega je, s ostalim pripadnicima postrojbe, ispalio u njega više hitaca, na mjestu ga usmrтивši, a potom iste noći uputili se prema kući još jednog civila i tamo usmrtili još dvoje zatečenih civila, od kojih je on sam u jednu osobu ispalio tri hica iz vatrenog oružja.

- Presuda Županijskog suda u Bjelovaru od 6. lipnja 1994. protiv V. M., potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 27. travnja 1995.

Tadašnje Okružno državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je 22. travnja 1993. optužnicu protiv ovog okrivljenika zbog kaznenog djela surovog postupka s ranjenicima i bolesnicima i ratnim zarobljenicima iz članka 128. OKZRH te teškog kaznenog djela protiv zdravlja ljudi iz članka 174. stavak 1. u vezi s člankom 166. stavak 1. Krivičnog zakona Republike Hrvatske. Županijski sud u Bjelovaru donio je 6. lipnja 1994. presudu kojom ga je proglasio krivim i osudio na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine. Ova je presuda potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 27. travnja 1995.

Osuđen je što je, kao liječnik u Domu zdravlja u Podravskoj Slatini, od kolovoza 1991. godine, nakon što se u Voćinu priključio postrojbama u okviru tzv. Papučkog odreda, a na dužnosti zamjenika načelnika sanitetske službe u stacionaru i ambulanti u Voćinu, sve do oslobođenja tog područja koncem prosinca 1991. godine, postupao suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, tako što je zarobljenim pripadnicima hrvatskih oružanih snaga uskraćivao odgovarajuću zdravstvenu zaštitu i pomoć. Tako je osuđen što je 5. listopada 1991. prilikom ranjavanja i zarobljavanja jednog pripadnika Hrvatske vojske, znajući da je ovaj ranjen, te nakon što ga je pregledao u Policijskoj stanici u Voćinu, dozvolio da ga se tuče iako je ovaj zadobio strijelnu ranu potkoljenice te prijelom 5-7 rebra kao i niz povreda po cijelom tijelu, te mu nije pružio adekvatnu zdravstvenu zaštitu uklanjanjem metalnog predmeta iz rane niti zaštitu antibioticima, već nije spriječio ni daljnje njegovo maltretiranje, te je zarobljenik spašen samo zahvaljujući razmjeni zarobljenika. Nadalje, osuđen je što je tijekom studenog 1991. godine, u Voćinu, nakon što je jedan pripadnik Hrvatske vojske bio zarobljen i ranjen u desno rame, a zatim pretučen i oštrim predmetom ozlijeđen po prsima, nije mu pružio liječničku pomoć ni izvršio kiruršku obradu rane, uklanjanje projektila niti je poduzeo zaštitne mjere protiv tetanusa, a nije ga ni zadržao na liječenju već je ovaj kasnije ubijen. Ujedno je osuđen što, početkom studenog 1991. godine u Voćinu, jednom zarobljenom pričuvnom policajcu, koji je ranjen i zarobljen te dopremljen u zdravstvenu stanicu i stacionar u Voćinu, nije izvršio kiruršku obradu rane, namještanje koštanih ulomaka ni uklanjanje projektila niti zaštitu protiv tetanusa, a nije mu ni omogućio specijalistički kirurški zahvat budući je ovaj zadobio strijelnu ranu s višekomadnim prijelomima kosti nadlaktice sa zadržavanjem projektila, već je dozvolio da ga nakon nekog vremena odvede milicija tzv. SAO Krajine u nepoznatom pravcu. Ujedno je osuđen što, kao liječnik u ambulantni Zdravstvene stanice Voćin, pojedinim stanovnicima Voćina, prilikom pružanja liječničke pomoći nije poduzeo podesan način liječenja pa je tako jednom civilu kojeg su ranije pretukle postrojbe s tog terena, i koji je zadobio povrede kralježnice, povrede korijena živaca te prijelom rebra, zabranio adekvatno liječenje, uslijed čega je kod ovog civila nastupilo teško i trajno narušenje zdravlja.

- Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu od 7. prosinca 2016. optužnicu protiv 29 okrivljenika zbog kaznenih djela ratnih zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, kaznenih djela ratnih zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH i kaznenih djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. OKZRH počinjenih u Voćinu, Humu i okolici.

Optužnicom se okrivljenicima stavlja na teret da su od sredine srpnja do sredine prosinca 1991. godine u mjestima Voćin, Hum, Krasković i okolici, prvookrivljenik, drugookrivljenik, trećookrivljenik, četvrtookrivljenik, petookrivljenik, šestookrivljenik, sedmookrivljenik i osmookrivljenik, kao zapovjednici paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva, suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, naređivali ostalim okrivljenicima, sebi podređenim pripadnicima srpskih paravojnih formacija da nezakonito uhićuju civile, uzimaju ih kao taoce, pljačkaju civilno stanovništvo, surovo i bestijalno zlostavljaju, muče i ubijaju civile i ratne zarobljenike te ruše kuće i gospodarske objekte stanovnika hrvatske nacionalnosti kao i sakralne objekte.

Neki od zapovjednika su i osobno sudjelovali u mučenjima i ubojstvima civila, dok su njima podređeni pripadnici njihovih postrojbi u skladu sa zajedničkim planom postupali po tako dobivenim naredbama pa su tako pljačkali civilno stanovništvo oduzimajući im osobne automobile, traktore, novac, i sve druge vrijednije stvari. Stavlja im se na teret da su zapalili, minirali i uništavali gospodarske objekte, ali i kuće i gospodarske zgrade stanovnicima hrvatske nacionalnosti. Prema civilima su nečovječno postupali uskraćujući im medicinsku skrb i opskrbu osnovnim živežnim namirnicama tjerajući ih na prisilni rad i obavljanje najtežih poslova kao i zabranjujući im da svoje mrtve i ubijene pokapaju na mjesnom groblju.

Također ih se tereti da su na području Voćina, Huma i Kraskovića od sredine srpnja 1991. do sredine prosinca 1991. godine, ubili 50 osoba i to 47 civila i 3 ratna zarobljenika - pripadnika MUP-a i Zbora narodne garde, a samo u jednoj noći, 13./14. prosinca 1991., ubijena je 31 civilna osoba. Žrtve su bile surovo i bestijalno zlostavljane, a potom ubijene, ne samo hicima iz vatrenog oružja, već su neke žrtve usmrćene udaranjem čeličnim lancima, zabadanjem čavala u prsni koš, udarcima sjekirom u glavu, a neke žrtve su zaklane, tijela su im potom zapaljena. Pored toga, okrivljenici su nezakonito kao taoce uzimali civile, odvodili ih u milicijsku stanicu u Voćinu gdje su ih tukli, mučili, izgladnjivali i prislanjali im oružje na glavu te prijetili ubojstvima.

Optužnicom im se stavlja na teret i da su u noći 13./14. prosinca 1991. iz tenkova ispalili više topovskih granata u toranj Župne crkve Svete Marije u Voćinu, koja je upisana u Registar spomenika kulture, i djelomično ga urušili, nakon čega su aktivirali eksploziv i minirali crkvu u kojoj se nalazila prethodno uskladištena velika količina različitog streljiva i eksploziva, uslijed čega je Župna crkva Svete Marije srušena i uništena u potpunosti. Radilo se o velikogotičkoj, jednobrodnoj Župnoj crkvi iz 15. stoljeća, koja je rješenjem Konzervatorskog zavoda iz Zagreba od 5. studenog 1962. upisana kao spomenik kulture, a koju su okrivljenici srušili do temelja.